РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТО И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА КОДЕКСА НА ТРУДА

§ 1. В чл. 225, ал. 1 придобива редакция:

"Чл. 225. (1) При незаконно уволнение работникът или служителят има право на обезщетение от работодателя в размер на брутното му трудово възнаграждение за времето, през което е останал без работа поради това уволнение, до:

1. влизане в сила на съдебното решение, с което уволнението е признато за незаконно или

2. отмяната на заповедта от работодателя по реда на чл.344, ал.2 КТ".

§ 2. В чл. 227 се създават нови ал. 2 и ал. 3 със следното съдържание:

„(2) Регресна отговорност за плащане на обезщетението по чл. 225, ал. 1, при условията на предходната алинея носят и лицата, които на законно или договорно основание представляват работодателя и са подписали акта за прекратяване на трудовото правоотношение.

(3) Лицата по ал. 1 и 2 носят отговорност и тогава, когато са загубили качествата си на длъжностни лица или представители на работодателя."

§ 3. В Преходните разпоредби се създава нов параграф § 3г със следното съдържание:

"§ 3г. (1) От 1 януари 2010 г. до 31 декември 2011 г. при спиране на работа за повече от 15 работни дни по обективни причини и след консултации с представителите на синдикалните организации или с представителите на работниците и служителите по чл. 7, ал. 2,

работодателят има право да предостави на работника неплатен отпуск за времето, докато трае престоят.

(2) Отпускът по предходната алинея може да се предоставя наведнъж или на няколко пъти, но не за повече от три месеца годишно, за периода 1.01.2010 г. - 31.12.2011 г.

(3) За времето на отпуска по алинея първа на работника се изплаща обезщетение в размер на 1/2 от уговорените в индивидуалния трудов договор основно и допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер при пълно работно време.

(4) В едноседмичен срок от момента на връчването на заповедта за ползване на отпуск по алинея първа работникът или служителят има право да прекрати трудовия си договор на основание чл. 327 от Кодекса на труда.

(5) Ако за времето на ползване на отпуска по ал. 1 работникът сключи трудов договор с друг работодател, обезщетението по ал. 3 не му се дължи.

(6) В случай на прекратяване на трудовото правоотношение по инициатива на работодателя през месец, следващ ползването на отпуска по § 3г, обезщетенията по чл. 220, чл. 221, ал.1, чл. 222, ал. 1, 2 и 3 и чл. 224 от Кодекса на труда се изчисляват върху уговорените в индивидуалния трудов договор основно и допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер при пълно работно време."

§ 4. В § 3б от Преходните разпоредби се създава ал. 2 със следното съдържание:

„(2) В случаите на прекратяване на трудовото правоотношение през месец, следващ работа при непълно работно време, въведено по реда на предходната алинея, размерът на обезщетенията по чл. 220, чл. 221, ал. 1, чл. 222, ал. 1, 2 и 3 и чл. 224 от Кодекса на труда, които се дължат и изплащат при прекратяване на трудовото правоотношение, се изчислява на база уговорените в индивидуалния трудов договор основно и допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер при пълно работно време."

§ 5. В Кодекса за социално осигуряване, Преходни и заключителни разпоредби, се създава нов параграф със следното съдържание:

„§ 10. За периода от 1 януари 2010 г. до 31 декември 2011 г. за осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски, се зачита:

а) времето от работния ден (месец), през което работникът не е работил поради въвеждане на непълно работно време по § 3б от Преходните разпоредби на Кодекса на труда;

б) времето на неплатен отпуск по § 3г от Преходните разпоредби на Кодекса на труда.”

§ 6. В Закона за държавния служител се извършват следните промени:

1. В чл. 104, ал. 1, изречение първо, думите „но не за повече от 10 месеца” се заличават.

2. Създава се нов чл. 104а със следното съдържание:

Регресна отговорност при незаконно уволнение

Чл. 104а. (1) Регресна отговорност за плащане на обезщетението по чл. 104, ал. 1 носи и органът по назначаването, подписал заповедта за прекратяване на служебното правоотношение.

(2) Органът по назначаването носи отговорност и тогава, когато е загубил това си качество.

Законът е приет от XLI Народно събрание на ..... 2010 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

МОТИВИ

към проектозакона за изменение и допълнение на Кодекса на труда

Предложеният законопроект е съобразен с антикризисните мерки на правителството и със заявените в тях намерения за съкращаване на разходи в публичния сектор. Доколкото същите включват основно съкращения на държавни служители и лица, заети в администрацията, е важно да бъдат разписани мерки, които да гарантират законността на предстоящите уволнения и отговорността на лицата, натоварени с тяхното извършване.

От друга страна, потребностите на реалната икономика в условията на криза изискват законодателни промени, които да дадат възможност на фирмите да бъдат гъвкави по отношение на наетия персонал. Това предполага както правото на работодателите да предоставят неплатен отпуск на работниците за определен период от време, така и правото на работниците на обезщетение за същия период и съответни осигурителни права.

В контекста на изложеното законопроектът предвижда следните промени:

В **чл. 225, ал. 1** - промяна на начина, по който се определя периодът, за който се дължи обезщетение от работодателя при незаконно уволнение (признато за такова от съда или работодателя). Предложението е обсъждано в системата на НСТС и възприето като текст от проекта на ЗИД на КТ, внесен от Министерския съвет в края на 2009 г., но впоследствие е отпаднало.

Промените са свързани с конкретни текстове от Европейската социална харта (ревизирана), подкрепящи необходимостта от промени в тази разпоредба и препоръки на Комитета на експертите към Съвета на Европа. Става дума за следното - Европейският комитет за социални права към Съвета на Европа и Комитетът на експерти по приложение на конвенции и препоръки са констатирали основни несъответствия на българското законодателство с Европейската социална харта (ревизирана) и ратифицирани конвенции на Международната организация на труда по отношение на ограничения размер на обезщетението, което работодателят дължи на незаконно уволнения работник или служител, а именно за времето, през което е останал без работа поради това уволнение, но за не повече от 6 месеца.

Европейският комитет за социални права счита, че това ограничение на обезщетението при незаконно уволнение противоречи на чл. 24 от ЕСХ(р) и българското трудово законодателство не осигурява ефективни правни средства за защита и санкции при незаконно уволнение, тъй като обезщетенията в тези случаи трябва да бъдат адекватни, пропорционални и разубеждаващи.

Поради това със законопроекта се предлага ограничението от 6 месеца да отпадне. Това не означава обаче, че във всички случаи ще става дума за удължаване срока на обезщетението. Напротив, в случаите на незаконни уволнения текстовете ще действат превантивно на работодателите да не протакат съдебните процедури.

По предложението за въвеждане на регресната отговорност - **чл. 227 КТ и чл. 104а от Закона за държавния служител**. В условията на икономии и съкращаване на разходи в публичния сектор е недопустимо разходването на огромни по размер средства за изплащане на обезщетения при незаконни уволнения. Затова считаме за резонно въвеждането на персонална отговорност на лицата, извършващи уволненията, за (не)законността на същите. Защото липсата на лична, персонална отговорност на лицата, които представляват работодателя или органа по назначаването, както и на длъжностни лица, отговорни за законосъобразността на актовете за прекратяване на трудови и служебни правоотношения, води до:

- принизена отговорност на тези лица по отношение спазването на закона;

- до щети, нанасяни на работодателя/собственика поради масови незаконни уволнения, признати за такива от съда, които са за сметка на държавния бюджет.

В условията на криза, респективно на демонстрирана политика за съхранение на бюджетни средства, приемането на подобен текст безспорно съответства на финансовите цели за разумно и законосъобразно изразходване на парите на данъкоплатците.

По предложението за **създаване на право на работодателя** да предоставя отпуск срещу обезщетение при икономически причини. Идеята е в Преходните разпоредби на Кодекса на труда да се създаде "система" от норми с временно действие - за периода 1.01.2010-31.12.2011 г. (какъвто е времевият хоризонт на правителствените антикризисни мерки), която да уреди право на работодателя при определени условия да предостави на работниците неплатен отпуск, но срещу определено парично обезщетение, така че да се държи сметка не само за проявленията

на кризата върху бизнеса, но и за произтичащите от упражняването на това право на работодателя последици за правата за работника/служителя.

Във връзка с **параграфи 3г** от ПР на КТ предлагаме да бъдат направени изменения и допълнения r в Кодекса за социално осигуряване, които да гарантират запазването на осигурителните права на работниците/служителите при въвеждане на непълно работно време - по § 3б от Преходните разпоредби на Кодекса на труда, и за времето на неплатен отпуск - по § 3г от Преходните разпоредби на Кодекса на труда.

Законопроектът съдържа и предложение за **допълване на §3б** от Кодекса на труда с оглед недопускане на спекулации от недобросъвестни работодатели при приложението на този текст.

ВНОСИТЕЛИ: Мая Манолова и група н.п.